

Motion till riksdagen 2023/24:1271

av Emma Ahlström Köster (M)

Förbud mot rökning på svenska anstalter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda ett rökförbud på svenska anstalter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige går mot att bli det första rökfria landet i Europa. Enligt Världshälsoorganisationen WHO definieras ett land som rökfritt om mindre än fem procent av befolkningen röker dagligen. I Sverige röker ungefär 6 %, enligt Folkhälsomyndigheten.

För 20 år sedan var runt 20 procent av svenskarna dagligrökare. Sedan dess har bland annat rökförbudet på restauranger 2005 bidragit till att pressa ner siffran. Detta har lett till flera hälsoframsteg, däribland en relativt låg förekomst av lungcancer.

Men man ser också att rökningen är ojämnt fördelad i befolkningen och att det finns stora skillnader mellan olika grupper, baserat på bland annat utbildnings- och inkomstnivå och sysselsättning. Bland personer med förgymnasial utbildning rökte 12 procent dagligen år 2022, och i gruppen med eftergymnasial utbildning uppgav 2 procent att de rökte dagligen.

En större andel som uppgav daglig rökning ses även bland personer med sjukpenning eller annan aktivitetsersättning (18 procent), personer som söker arbete (8 procent) och bland personer med lägre inkomst (nio procent), jämfört med den genomsnittliga andelen som röker i befolkningen totalt (sex procent).

På svenska anstalter är ett stort antal av de intagna rökare och de fortsätter att röka under hela sin vistelse. Anstalterna i Sverige har som ledord att ”komma bättre ut”, dvs att deras tid i fängenskap ska leda till att de är bättre rustade för en återkomst i samhället.

Rökningen kan i vissa anstalter dessutom vara en anledning till bråk och konflikter, mellan såväl intagna som intagna och personalen. Vid upprepade tillfällen har också insmugglade cigaretter varit föremål för att annat smuggelgods har kunnat komma in. Det smugglas också in fimpar för att kunna röka inomhus på kvällar. Detta i sig är en brandfara och en onödig risk.

Man har också som policy att personal inte får röka innanför anstalterna, med anledning av rökförbud på statliga institutioner. Men idag gäller alltså inte detta dömda kriminella, vilket sänder ett tveeggat budskap.

Att införa ett rökförbud skulle ta Sverige ett steg närmare att bli rökfritt. Det skulle också hjälpa människor i missbruk att komma bättre ut. Och detta skulle underlätta för personalen som därmed får mindre konflikter och risker.

Emma Ahlström Köster (M)